

Emlékeztetőtől, cáfolaton át, a kárpótlási törvényjavaslatig

A Kis Ujság közlése a kormány kárpótlási törvénytervezetét, magyarázatának részleteit, valamint azt a november 26-án kelt emlékeztetőt, mely a koalíciós pártok elnökeinek és a parlamenti frakciók vezetőinek megbeszéléséről készült, mely alapján az Igazságügyi Minisztérium elkészítette a parlament elé beterjesztett, s az alábbiakban ismertetésre kerülő törvénytervezetet. Hangsúlyozzuk, hogy a dokumentumok a tervezet szintjén vannak, azok még nem hatályosak, még nem került sor a parlamenti vitára. Összeállításunk megkísérli rekonstruálni az eseményeket, miként követték egymást az emlékeztető hitelességét megerősítő, illetve az azt cáfoló nyilatkozatok.

EMLEKEZTETŐ

a koalíciós pártok elnökeinek és parlamenti frakció vezetőinek megbeszéléséről

Jelen vannak:

Antall József miniszterelnök, az MDF elnöke
Kónya Imre képviselő, frakcióvezető
Nagy Ferenc miniszter, FKGP elnöke
Torgyán József képviselő, frakcióvezető
Surján László miniszter, a KDNP elnöke
Füzessy Tibor képviselő, frakcióvezető

Tárgy: Privatizáció és kártalanítás.

A koalíciós pártok vezetői megállapodtak abban, hogy az alábbi alapelveket figyelembe véve egy héten belül ki kell dolgozni a tárgyi törvényjavaslatokat.

1.) Figyelembe véve az ország gazdasági talpraállásában a külföldi és belföldi magánbefektetések jelentőségét, a kormánykoalíció alapvető jelentőségének tartja a stabil tulajdonviszonyok kialakítását és ezért annak egyértelmű, végleges és törvényi kimondását, hogy a kommunista rendszer által a magántulajdon ellen elkövetett törvénysértéseket nem reprivatizálással, hanem általános kártalanítással kell orvosolni.

2.) A kártalanítás a jogtalanul elvett tulajdonra vonatkozik.

3.) Formája vagyonszám, ami átruházható értékpapír.

4.) Azok esetében, akiknek földjét vették el, ott meghatározásra kerül a pénzben kifejezett vagyonszám arany korona értéke is, de nem köteles földre váltani.

5.) A vagyonszám tulajdonosa választhat, hogy 5 év alatt kamatozva, annak névértékét törlesztő részletekként kapja meg, vagy a privatizáció során saját részként használja fel vagy állami tulajdonú részvényeket vásárol belőle.

6.) A kártalanítás az 1948-ig még demokratikus parlament által meghozott államosítási törvények által meghatározott felső határig terjed.

7.) Aránylag széles vagyonszám kategóriákat kell megállapítani és az egyéni igényeket ezekbe kell besorolni.

8.) A kártalanítás degresszív.

9.) A privatizálás során, illetve az állami földek visszavételével biztosítani kell olyan vagyonszámot, ami forrást biztosít a vagyonszámok egy részének ovtartására.

10.) A jogcímeknek ki kell terjedni az államosításokra, földmegváltásokra és minden jogcím nélküli visszavételre.

11.) Az igényérvényesítés kezdő időpontjával egy olyan időpontot kell választani, amikor már lezárultak a még demokratikusnak tekinthető államosítások, háborúhoz kapcsolódó intézkedések és még nem történt meg a kommunista hatalom átvétele. (Pl. 1949. január 1.) A kezdő időpont filozófiája, hogy ez a törvény (és ez a kormány) csak a kommunista rendszer által elkövetett tulajdon elleni sérelmeket kívánja orvosolni.

12.) A jogosultak köre megegyezzen a földtörvényben szereplő körrel.

13.) Nincs egyéni méltányossági külön eljárás azok számára, akik nem esnek a törvény hatálya alá.

A törvényjavaslatot a fenti politikai döntésnek megfelelően ezen a héten a szövetségi szinten ki kell dolgozni úgy, hogy az december 3-án délelőtt a koalíciós pártok közös frakció ülésére bemutatható legyen. A tervezetnek valószínűleg három törvényt érintenek: földtörvény, szövetkezeti törvény, kártalanítási törvény. A kártalanítási törvényen belül feltehetően feállásra kerül egy Kártalanítási Hivatal. Amennyiben olyan kérdés marad szakértői szinten nyitva, ami veszélyeztetné a tervezet határidőre történő elkészítését, akkor vagy alternatívaként kell szerepeltetni, vagy ki kell hagyni a tervezetből és/vagy későbbi részletszabályozásra utalni.

Budapest, 1990. november 26.

Az emlékeztetőt készítette:

Dr. Forrai István

kabinetfőnök

Íme hát az emlékeztető, mely az elmúlt hét keddjén olyannyira fölkaparta a kedélyeket

A helyettes megerősít, a kabinetfőnök dodonai nyilatkozatot ad

Az emlékeztetővel kapcsolatosan december 5-én a *Mai Nap* a következőket írta:

„A földművelésügyi miniszter és a frakcióvezető kategorikusan cáfolta, hogy bármiben megállapodtak volna a párt háta mögött.

A cáfolatok ellenére a kabinetfőnök helyettese, dr. Szentgyörgyi

András megerősítette a hírt: valóban megszületett a kifogásolt megállapodás. A koalíciós pártok vezetői a privatizáció mellett szavaztak.

Két nap múltán pénteken a Nép-szavában Forrai István kabinetfőnök dodonai, így is, úgy is értelmezhető nyilatkozatot adott:

— Az emlékeztető létezik — mondta. — Én írtam. A célja az, hogy legyen kiindulási alap, amiből a kárpótlási törvénytervezet megszületik. Az el is készült, benyújtottuk a parlamentnek, s további vita tárgyát képezheti.

— Mit tudtak a kisgazdák az emlékeztetőről?

— A kisgazdák nem tudhatták, mi van benne, hiszen ők azt nem látták. Ez ugyanis nem valamiféle megállapodás volt a kisgazdák és a kormány között.

— Hogyan fogalmazná meg akkor a lényegét?

— A kisgazdák hozzájárulnak ahhoz, hogy legyen kárpótlási törvény. De arról nincs szó, hogy bármiről is lemondanának. Így arról sincs említés, hogy az FKGP-t már nem érdekelné a föld reprivatizációja, a '47-es állapotokhoz való visszatérés.

(Szerkesztőségünk tagjai hosszas szövegelemzés után sem tudtak rájönni, miképpen élhet meg egymás mellett a két állítás:

1. „A kisgazdák nem tudhatták,

mi van benne (mármint az emlékeztetőben), hiszen ők azt nem látták.”

2. „A kisgazdák hozzájárulnak ahhoz, hogy legyen kárpótlási törvény.”

Az FKGP elnökének és frakcióvezetőjének cáfolata:

FÜGGETLEN KISGAZDA FÖLDMUNKÁS
ÉS POLGÁRI PÁRT
BUDAPESTI KÖZPONTJA
1126 BUDAPEST, Szoboszlai u. 2-4. sz.
Tel.: 1-555-333, Telefax: 1-551-049
OTP: 566-053077-6 II. ker. Frankel László
utcai bankfiók

Budapest, 1990. december 7.
Ügyintéző:
Tárgy:

KÖZLEMÉNY

Nagy Ferenc József, a Független Kisgazda- Földmunkás- és Polgári Párt elnöke, Földművelésügyi miniszter és Dr. Torgyán József, országos pártfőigazgató, az országgyűlési képviselőcsoport elnöke tájékoztatják a közvéleményt, hogy valótlannak voltak azon híradások, miszerint megállapodást kötöttek volna a Független Kisgazdapárt programjának feladásáról.

A valóság ennek az ellenkezője, mert Nagy Ferenc József és Dr. Torgyán József nem adták fel a Párt célkitűzéseit, hanem annak megvalósításáért küzdenek.

Forrai István, kabinetfőnök úr is elismerte, hogy Nagy Ferenc József és Dr. Torgyán József semmiféle megállapodást nem írtak alá. Az előzetes konzultáción említés sem történt arról, hogy a Független Kisgazdapártot már nem érdekli a reprivatizáció.

A sajtó és más tömegtájékoztatásokon keresztül megjelent tényállítások közönséges választási fogások, melynek célja, hogy a közelgő országos Nagyválasztmányon a kisgazda programokat legkövetkezősebben képviselő vezetőket lejárássák és személyükben kompromitálják.

Mindenkit tájékoztatunk, hogy a Kormány és a Független Kisgazdapárt között változatlanul folynak azok a tárgyalások, melyeknek az a célja, hogy a földre és egyéb vagyona vonatkozó reprivatizációs elképzeléseink megvalósulhassanak.

Nagy Ferenc József

Dr. Torgyán József

Az igazságügy-miniszter magyarázata a törvénytervezethez

— részlet —

„A magántulajdonban okozott károk kárpótlási kötelezettsége elvállalásánál figyelembe kell venni a nemzet teherbíró képességét és azt, hogy a jelenlegi tulajdoni viszonyokat nem szabad gyakran változtatni, ezért a törvénysértéseket nem reprivatizálással, hanem részleges kárpótlással kell orvosolni.”

„A kárpótlás mértéke nem lehet teljes, továbbá az is célszerű, hogy minél nagyobb volt, az elvett vagyontárgy értéke, annál nagyobb legyen a korlátozás. Maximálni kell a kárpótlás mértékét személyenként és vagyontárgyanként is”

TÖRVÉNYTERVEZET

az állam által 1949. június 8-a után az állampolgároknak okozott károk rendezéséről

Az Országgyűlés — a jogállamiság elvétől vezérelve, a társadalom igazságérzetét és teherbíró képességét egyaránt figyelembe véve — az elmúlt rendszer által az állampolgárok tulajdonában igazságtalanul okozott károk orvoslása céljából a következő törvényt alkotja:

A törvény hatálya

1. §

E törvény alapján részleges kárpótlás (a továbbiakban: kárpótlás) illeti meg azokat a 2. §-ban meghatározott természetes személyeket, akiknek magántulajdona az 1949. június 8-át követően alkotott, az 1. sz. mellékletben felsorolt jogszabályok alkalmazása által sérelmet szenvedett.

2. §

(1) Kárpótlásra jogosult:
a) a magyar állampolgár,
b) aki a sérelem elszenvedésekor magyar állampolgár volt,
c) akit a magyar állampolgárságtól való megfosztással összefüggésben ért sérelem.

(2) Ha az (1) bekezdésben meghatározott jogosult időközben elhalálozott, jogosulttá élő gyermeke válik.
(3) Nem illeti meg kárpótlás azt, aki nemzetközi szerződés alapján már kárpótlásban részesült.

A kár mértékének meghatározása

3. §

(1) A kár mértéke a magántulajdon tárgya elvételkor értékének a 2. sz. mellékletben meghatározott inflációs kulccsal szorzott összege.

(2) Termőföld esetén a kár mértékét a 12. §-ban meghatározottak szerint kell megállapítani.

A kárpótlás mértéke

4. §

(1) A kárpótlás mértéke a 3. § szerint megállapított kárnak a (2) bekezdésben meghatározott táblázat alapján számított és a (4) bekezdésben említett mértéket meg nem haladó összeg.

(2) A kárpótlás mértéke, ha a kár 0—100 000 Ft, az összeg 60%-a 100 000—300 000 Ft

60 000 Ft és a 100 000 Ft-on felüli rész 40%-a 300 000—600 000 Ft

140 000 Ft és a 300 000 Ft-on felüli rész 20%-a 600 000 Ft-tól

200 000 Ft és a 600 000 Ft-on felüli rész 10%-a.

(3) A kárpótlás mértéke tulajdoni tárgyaként és személyenként a 5 000 000 Ft-ot nem haladhatja meg.

(4) Több tulajdonos esetén a kárpótlás mértékét a tulajdonostársak közötti tulajdoni hányaduk arányában kell megállapítani.

A kárpótlás módja

5. §

(1) A kárpótlás összegéről kárpótlási jegyet kell kiállítani. A kárpótlási hivatal egy jogosultnak csak azonos sorozatszámmal [6. § (2) bek.] ellátott kárpótlási jegyet adhat.

(2) A kárpótlási jegy bemutatóra szóló, átruházható, a kárpótlás összegének megfelelő, az állammal szemben fennálló követelést névértékként megtestesítő értékpapír.

(3) A kárpótlási jegy a jegybanki alapkamat mértékével azonos összegben a kibocsátáskor naptári negyedév első napjától számított három évig kamatozik. A kamat összege a kárpótlási jegy névértékéhez hozzáadódik.

(4) A kamat számításának kezdő időpontja — a kibocsátás időpontjától függetlenül — 1991. ...hó ...napja.

6. §

(1) A kárpótlási jegy tartalmazza:
a) a „kárpótlási jegy” elnevezést,
b) a névértéket és a kamatjövőírásra [5. § (3) bekezdése] vonatkozó utalást,

c) a felhasználás módját (7. §),
d) a kibocsátás napjának és helyének a megjelölését,